

Майбутнє визначатиметься енергоефективністю

Україна вперше приєдналася до всеєвропейської кампанії

Стор. 12

НОВИНИ ЄС

**Європа зростає,
стає розмаїтішою**

Стор. 7

ОФІЦІЙНО

**Посол Євросоюзу
відвідав Галичину**

Стор. 16

СПІВПРАЦЯ ЄС-УКРАЇНА

**Коли відкриють
українське небо?**

Стор. 19

ЄС посилює
координацію економічної
політики (стор. 4)

Підбито підсумки
конкурсу з проведення
творчих майстерень
Євроклубів (стор. 21)

НЕВДЯЧНА ТЕМА ДЛЯ ПАРИ ТА ПРОГНОЗІВ

Прем'єр-міністр України Микола Азаров нещодавно заявив: до 2022 року Україна вступить до Євросоюзу. Він повідомив, що навіть побився об заклад з колишнім Президентом Польщі Александром Квасневським.

Наступного року в Україні відбудеться футбольний чемпіонат Євро-2012 — чудова нагода битися об заклад щодо результатів того чи іншого поєдинку. Принаймні, це реалістичніше, ніж парі стосовно такого складного процесу, як приєднання держави до Євросоюзу. Звісно, якщо тільки побиття об заклад не допоможе процесу реформ в Україні, розвитку демократії, зміцненню верховенства права та досягненню інших необхідних для зближення з ЄС цілей. А з цим існують певні проблеми. На них, зокрема, наголошено у черговому звіті консорціуму громадських організацій, які відстежують виконання Україною Порядку денного асоціації ЄС-Україна. Детальніше про звіт можна прочитати в цьому номері „Євробюлетеня” — зауважимо тільки, що стан речей не виглядає надто оптимістичним: дуже мало визначених на 2010 рік пріоритетів виконано. На думку експертів, ситуація щодо більшості інших виглядає швидше як застій, аніж як прогрес.

Але якщо все ж говорити про терміни приєднання до Євросоюзу — а в Україні полюбують про це поговорити — то варто згадати досвід держав, які набули членства в ЄС у 2004 та 2007 роках.

Нагадаємо, що формальним початком шляху тієї чи іншої країни до ЄС є надання їй так званих перспектив членства. Це означає згоду всіх держав Євросоюзу на її майбутнє приєднання до нього. За відсутності такої роботи бодай які-небудь прогнози щодо термінів, тим більше безапеляційні, немає сенсу.

Судить самі: західнобалканські країни отримали перспективи членства 1999 року, але жодна з них досі не вступила до ЄС. Найближчою до заповітної мети є на сьогодні Хорватія — у кращому випадкові процес її приєднання завершиться до кінця 2012-го. Можна навести й інші приклади щодо інтервалу між подачею заявки на вступ до ЄС і приєднанням до нього: Польща та Угорщина — 10 років, Кіпр і Мальта — 14, Румунія й Болгарія — 12.

Отже, припущення щодо приєднання України до ЄС протягом наступних 10 років надто реалістичними не виглядають. Водночас нині перед сторонами стоять цілком конкретні й реальні завдання, на виконанні яких слід зосередитися і які мають вирішальне значення для майбутніх відносин. Можливо, навіть і для гіпотетичного членства.

НОВИНИ ЄС

ЄС посилює координацію економічної політики	4
Політика сусідства має давати „більше за більше”	4
Європейська відповідь на японську трагедію	5
Мир хатам, війна палацам	5
Єврокомісія й естонці задоволені переходом на євро	6
ЄС зростає, старішає, стає розмаїтішим	7
Один за всіх, і всі за одного	8
Українці лідирують за проханнями про притулок у Чехії	9

ЄВРОІНТЕРВ'Ю

Аллан Багге: „Зроблено багато роботи, і вона приносить результат”	10
--	----

ТЕМА НОМЕРА

Майбутнє визначатиметься енергоефективністю	12
Андрій Конеченков: „Співробітництво щодо відновлюваної енергетики мало б бути активнішим”	14

НОВИНИ СПІВПРАЦІ ЄС-УКРАЇНА

Посол Євросоюзу відвідав Галичину	16
Виконання Порядку денного асоціації просувається важко	17
Закон про держзакупівлі: звивистий шлях до євростандартів	18
Коли відкриють українське небо?	19
East Invest підтримуватиме економічні перетворення	20
Корабель-Євроклуб розпочинає плавання	21

МОЛОДІЖНИЙ ФОРУМ

Олександра Матушенко: „Нам потрібне краще розуміння політичних процесів у ЄС”	22
Євросоюз очима українських медіа	25

NON-STOP

Знайомтеся: сучасні архітектурні шедеври Європи	26
---	----

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ЄВРОБЮЛЕТЕНЬ №4'11

Інформаційне видання Представництва
Європейського Союзу в Україні
Засновник: Представництво
Європейського Союзу в Україні
Київ 01024, вул. Круглоуніверситетська, 10
<http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/>

Керівник проекту — Ірина Стаднійчук
E-mail: Irina.Stadnychuk@eeas.europa.eu
Головний редактор —
Анатолій Марциновський
Редакційна група: Тетяна Вороніна,
Юлія Ємельянова, Данило Марчишин
Фото: Станіслав Баранець

Видавець: ТОВ „Агенція комунікацій”
ТМ „Key Communications”
Адреса: 01033, м. Київ
вул. Саксаганського, 28, оф. 20
Тел./факс (044) 201 64 94
Свідоцтво про реєстрацію
КВ №13773-2747ПР від 17.03.2008 р.
Індекс видання 98603
ISSN 1725-0811
Підписано до друку 20.04.2011
Друк: ТОВ „Новий друк”
м. Київ 02660, вул. Магнітогорська, 1
Наклад 5 000 прим.
Безкоштовно

Інтернет-версія видання:
http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/eurobulletin

На 1-й сторінці обкладинки: Єврокомісар ЄС з енергетики Гюнтер Еттингер дає старт змаганням, які проводилися в рамках Європейського тижня сталої енергії 2011

ЄС посилює координацію економічної політики

„Важливим і навіть історичним” назвав Президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу рішення березневої Європейської Ради щодо подальшої економічної політики Союзу. Зокрема, його лідери схвалили створення Пакту

„Євро плюс”, спрямованого на покращання в ЄС економічної координації та посилення економічної інтеграції.

У його рамках 17 держав єврозони беруть чіткі зобов’язання щодо зміцнення бюджетної дисципліни,

фінансової стабільності, конкурентоспроможності, зайнятості та зростання. Пакт відкритий і для тих держав ЄС, що не входять нині до зони євро. Бажання приєднатися до нього вже висловили Польща, Болгарія, Данія, Румунія, Литва та Латвія. За словами Президента Європейської Ради Германа Ван Ромпея, зобов’язання в рамках Пакту „Євро плюс” будуть визначальними для всіх інших економічних заходів та дій, включаючи стратегію „Європа-2020”, спрямовану на економічне зростання та підвищення рівня зайнятості.

Іншим важливим питанням порядку денного засідання Європейської Ради була ситуація в Лівії. Лідери підтвердили висловлену раніше позицію ЄС і знову закликали полковника Каддафі зректися влади, а світову спільноту — докласти зусиль для захисту цивільного населення. Європейська Рада підтримала резолюцію ООН щодо Лівії, наголосивши при цьому: військові операції держав коаліції у цій країні мають завершитися, щойно цивільне населення опиниться у безпеці. ☉

Політика сусідства має давати „більше за більше”

Європейський Парламент ухвалив резолюцію щодо Європейської політики сусідства, в якій закликав до її радикального реформування. Зокрема, парламентарії підтримали застосування в оновленій ЄПС принципу „більше за більше”.

Йдеться про винагородження країн-партнерів за успіхи у зміцненні демократії та запровадженні реформ. Зокрема, щодо східних сусідів ЄС у резолюції запропоновано схему, за якої б „за амбіціями та зобов’язаннями слідувало втілення їх у життя, і за реальним прогресом реформ — конкретні кроки в напрямку європейської перспективи”.

Європарламентарії вважають, що такі стимули мають бути рушійною силою для реформ у країнах-партнерах. Водночас визнано, що ЄПС досі не стала механізмом забезпечення прав людини у цих державах. Європарламент закликав Раду посилити спроможність ЄС до підтримки демократії й сформу-

вати механізми, що спростять процедуру призупинення угод з країнами, які припускаються серйозних порушень.

Резолюцію Європарламенту було ухвалено 8 квітня. Очікувалося, що 20-го числа Єврокомісія представить пропозиції щодо реформування ЄС — про це заявив Комісар ЄС з питань розширення та Європейської політики сусідства Штефан Фюле:

— Ключовим результатом перегляду політики стане наголос на її диференціації відповідно до потреб та побажань кожної окремої країни, — сказав він. — ЄПС продовжуватиме залучати всіх партнерів, але ж вони різні й мають різні прагнення. Деякі хочуть рухатися в напрямку ЄС так далеко, наскільки це можливо — аж до вступу в нього. Але інші хотіли б користатися з інших переваг ЄПС. Тому ЄПС сповідуватиме принцип „більше за більше” у специфічний і диференційований спосіб — одночасно зі зміцненням відносин з усіма партнерами. ☉

Європейська відповідь на японську трагедію

Десятки тисяч загинилих, сотні тисяч постраждалих, досі непередбачувана за наслідками аварія на атомній станції Фукусіма-1... 11 березня стало чорним днем для Японії, удару по якій завдали страшний землетрус і цунамі. Як і решта світу, Євросоюз не залишився осторонь від цієї трагедії. Його допомога розпочалася відразу після катастрофи й триває донині. Особливо важливою й нагальною вона була впродовж перших тижнів після руйнівного удару стихії.

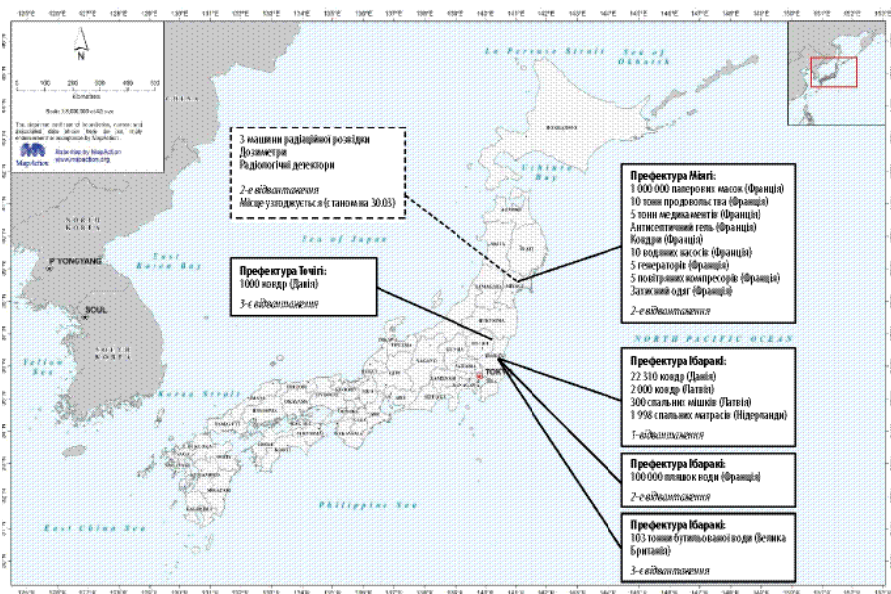
11 березня. „ЄС висловлює свою солідарність і співчуття людям і уряду Японії, родинам жертв. Ми готові допомогти у будь-який можливий спосіб”, — йшлося у спільній заяві Президента Європейської Ради Германа Ван Ромпея і Президента Єврокомісії Жозе Мануела Баррозу.

12 березня. Експерти Єврокомісії приєдналися до місії ООН з оцінки катастроф та координації зусиль з подолання наслідків.

15 березня. Японія офіційно звернулася до ЄС за допомогою в рамках Європейського механізму цивільного захисту. Євросоюз створює команду експертів для оцінки наслідків катастрофи та підготовки рекомендацій щодо їх подолання.

21 березня. Після засідання Ради ЄС з енергетичних питань головує в Со-

ЯК ЄВРОПА ДОПОМАГАЄ ЯПОНІЇ (гуманітарна допомога станом на 30/03/2011)

юзі Угорщина проголосила, що забезпечення Японії гуманітарною та технічною допомогою є пріоритетним питанням.

23 березня. До Японії надіслано європейський гуманітарний вантаж — 70 тонн ковдр, матраців, резервуарів для води та устаткування з її очистки.

24 березня. До Токіо прибула Комісар ЄС з питань міжнародної співпраці, гуманітарної допомоги та врегулювання криз Крістіліна Георгієва. Під час її пе-

реговорів із японським керівництвом йшлося про подальше надання допомоги з боку ЄС.

5 квітня. Європейська Комісія оголосила про виділення €10 млн на гуманітарні потреби Японії. Ці кошти призначено на допомогу понад 30 тисячам людей, які залишилися в результаті катастрофи без житла. Спільний внесок ЄС і його держав-членів сягнув, таким чином, €15 млн. ○

Мир хатам, війна палацам

У відносинах з Білоруссю Євросоюз продовжує політику, яку можна охарактеризувати крилатим висловом „Мир хатам, війна палацам”. Проголошений ще у 1792 році членом французьких Національних зборів П'єром-Жозефом Камбоном, цей заклик згодом часто означав покарання причетних до утисків демократії.

Санкції проти активістів авторитарного режиму і, водночас, підтримка громадянського суспільства — це і є нинішній підхід ЄС. У березні Рада міністрів Євросоюзу розширила список білоруських чиновників, яким заборонено в'їзд на його територію, додавши до нього ще 19 осіб — це, зокрема, судді, прокурори, ректори низки вузів. Люди, безпосередньо причетні до судових процесів проти опозиції та громадських активістів і студентів.

Нагадаємо, що санкції проти білоруських посадовців запроваджено або

ж поновлено 31 січня цього року. Причиною такого рішення стали порушення прав людини під час минулої президентської кампанії та після неї. Очолює список із 157 заборонених до в'їзду в ЄС Президент Білорусі Олександр Лукашенко.

Саме того дня, коли Рада ЄС ухвалила рішення про розширення списку „нев'їзних”, у Брюсселі відбулася неформальна донорська конференція з допомоги громадянському суспільству та населенню Білорусі за участю Комісара ЄС з питань розширення і Європейської політики сусідства Штефана Фюле.

— Ця зустріч є важливою нагодою ще раз продемонструвати солідарність з населенням і громадянським суспільством Білорусі, — заявив Фюле. — Вона допоможе створити умови, щоб міжнародна допомога у цей важкий час була цільовою, адресною та

ефективною. Конференція стала продовженням лютневої зустрічі у Варшаві — тоді ЄС заявив про збільшення фінансування підтримки громадянського суспільства в Білорусі з €4 до €15,6 млн на період 2011–2013 рр. ○

Єврокомісія й естонці задоволені переходом на євро

Перехід Естонії на євро було належним чином підготовлено й здійснено. Таким є висновок Єврокомісії, яка оприлюднила наприкінці березня відповідне повідомлення.

Естонія перейшла на євро 1 січня цього року. Вона стала 17 країною єв-

розони, яка тепер об'єднує понад 330 мільйонів людей. Естонія запровадила єдину європейську валюту, використовуючи вже випробуваний під час попередніх розширень зони євро метод, коли заміна старої готівки на нову відбувається разом із одночасним їх використанням. Два перших тижні січня євро та крона були в обігу разом.

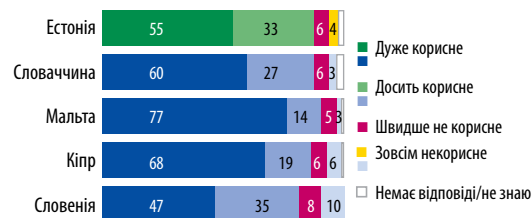
— Це був дуже добре підготовлений та запроваджений на практиці перехід на євро. Я вітаю Естонію з цим успіхом та закликаю майбутніх членів єврозони вивчити цей досвід, — заявив Комісар ЄС з економічних та монетарних справ Оллі Рен.

З Брюсселем цілком згодні громадяни Естонії. Згідно з опитуванням Євробарометра, 87% їх вважають, що перехід відбувся ефективно та без проблем. Важливо, що не було стрибків цін чи загального подорожчання — це забезпечила укладена між урядом та бізнесом Угода про чесне ціноутворення. Загалом, естонська влада доклала чимало зусиль задля подолання побоювань громадян стосовно

майбутнього запровадження нової валюти та забезпечення кращої їх поінформованості у цих питаннях. Ще з липня 2010 року продавці повинні були вказувати ціну товарів чи послуг у двох валютах, і ця практика триватиме до 30 червня 2011-го.

І це виявилось дуже доречним. Як засвідчило опитування, станом на кінець січня майже половина естонців усе ще оцінювала вартість своїх щоденних покупок у кронах, а не у новій валюті. Цим вони суттєво відрізнялися від громадян Словаччини, Кіпру, Мальти та Словенії, які приєдналися до зони євро раніше.

Чи корисне для вас позначення цін у двох валютах після переходу на євро?

Міжнародні шлюби і партнерства: Єврокомісія підготувала нові законопроекти

У Європейському Союзі укладено 16 мільйонів міжнародних шлюбів та зареєстрованих партнерств. Щонайменше 650 тисяч із них щороку стикаються з проблемами, пов'язаними із завершенням спільного життя.

Наприклад, подружжя складалося з громадян різних країн ЄС, а тепер вони розлучаються або хтось один помер. Що буде зі спільним банківським рахунком або спільною власністю? До законів якої держави апелювати? Щоб врегулювати подібні питання, Європейська Комісія підготувала нове союзне законодавство. Дві постанови ЄК стосуються окремо шлюбів та зареє-

строваних партнерств — коли люди проживають разом, офіційно не будучи подружжям.

Законопроекти встановлюють чітку систему правил щодо того, суд і закони якої держави мають визначати долю спільного майна міжнародного подружжя, що припинило існування. Постанови стосуються також процесу визнання судових рішень. Таким чином, пропозиції допоможуть внести правочинність та спростити складний процес поділу спільних активів незалежно від того, у якій із країн ЄС їх розміщено.

— Смерть одного з подружжя або їхнє розлучення є жахливим часом для обох. І громадяни не повинні страждати ще більше через складну адміністративну чи правову процедуру, яка коштує грошей і часу, — заявила Віцепрезидент Єврокомісії Вівіан Редінг, котра відповідає за питання юстиції, фундаментальних прав та громадянства.

Нинішні пропозиції Єврокомісії є логічним продовженням зусиль ЄС щодо упорядкування питань,

пов'язаних з міжнародними шлюбами та партнерствами. У 2010 році ухвалено законодавство, що регулює процедуру розлучення таких пар. Це заощаджує час, нерви та гроші. До речі, за підрахунками Єврокомісії, імплементація нового законодавства заощаджуватиме міжнародним подружжям близько €400 млн на рік.

Запропоновані Єврокомісією законопроекти є гендерно нейтральними, тобто стосуються гетеро- та гомосексуальних шлюбів і партнерств. Нагадаємо, що нині одностатеві шлюби дозволено у п'яти державах ЄС: Нідерландах, Бельгії, Іспанії, Швеції та Португалії. Відносно новим інститутом є також зареєстровані партнерства. Їх визнано у 14 країнах Євросоюзу: Австрії, Бельгії, Чехії, Данії, Німеччині, Фінляндії, Франції, Угорщині, Ірландії, Люксембурзі, Нідерландах, Словенії, Швеції та Британії. В усіх цих державах дозволено одностатеве зареєстроване партнерство, а у Бельгії, Франції, Люксембурзі та Нідерландах — ще й різностатеве.

ЄС зростає, старішає, стає розмаїтішим

Середня тривалість життя в Євросоюзі зростає щороку на два-три місяці. Для жінок вона становить близько 83 років, чоловіків — близько 77. Такі дані містить оприлюднений Єврокомісією черговий Демографічний звіт.

Збільшення тривалості життя є, водночас, головним фактором старіння населення Європейського Союзу. Кількість людей віком за 60 збільшується щороку на два мільйони. Якщо 2009-го середній вік у ЄС становив 40,6, то на 2060-й очікується 47,9 року. Причому населення країн Центральної Європи старішає нині повільніше. Втім, демографи прогнозують, що, починаючи з 2030–2040 років, цей процес у регіоні значно пришвидшиться, й центральноевропейські держави стануть „найстарішими” у ЄС.

Зафіксовано незначне зростання народжуваності: нині на одну жінку в ЄС припадає 1,6 дитини, тоді як два роки тому було 1,45. З іншого боку, потрібний для самовідтворення населення показник становить 2,1 дитини на одну жінку, тож навряд чи можна вважати ситуацію задовільною.

Поза тим загальна кількість населення ЄС подалу продовжує зрос-

тати, й торік вона перевищила 500 мільйонів. Але головним чинником цього є міграція до країн Євросоюзу громадян третіх держав: один-два мільйони щороку. За прогнозами, до 2060-го частка мігрантів та їхніх нащадків у населенні ЄС подвоїться.

Незважаючи на загальну тенден-

цію до зростання чисельності населення, чотири держави ЄС переживають глибоку демографічну кризу — Болгарія, Румунія, Литва і Латвія. Різке скорочення спричинене тим, що смертність там значно перевищує народжуваність, до того ж чимало громадян цих країн емігрують. ☼

Європейці мало обізнані з Хартією фундаментальних прав

Європейський омбудсмен Нікіфорос Діамандурос повідомив, що 72% громадян ЄС не вважають себе добре поінформованими стосовно Хартії фундаментальних прав, а 13% взагалі про неї не чули.

Відповідне дослідження провели офіс Омбудсмена і Європарламент. Його результати Нікіфорос Діамандурос оприлюднив на конференції „Чи надає громадянам обіцяне Лісабонський договір?“, яка відбулася в березні у Брюсселі. Він також зазначив, що 42% опитаних не задоволені рівнем прозорості інституцій Євросоюзу.

— Це, а також низький рівень обізнаності щодо Хартії, розчаровує, — сказав Діамандурос. — Це означає, що мені разом з інституціями ЄС та

Європейською мережею Омбудсменів належить ще багато зробити для покращання поінформованості громадян про їхні права.

Хартію фундаментальних прав ЄС було проголошено 2000 року в Ніцці. У документі закріплено права на захист людської гідності, життя, недоторканість особи, свободу вираження поглядів та свободу висловлювань й совісті. Нового звучання набули соціальні та економічні права — право на страйк, право працівників на отримання інформації та проведення консультацій, право поєднувати сімейне життя з професійною діяльністю, право на охорону здоров'я, соціальне забезпечення і соціальну допомогу на усій території Європейського Союзу.

Лісабонський договір, що набув чинності 1 грудня 2009 року, надав Хартії юридичної сили. ☼

Ознайомитися з текстом Хартії можна тут <http://eur-lex.europa.eu/>

Один за всіх, і всі за одного

Єгипет, Лівія, Японія... Стихійні або рукотворні кризи у різних точках планети ставлять перед ЄС завдання забезпечити ефективну допомогу своїм громадянам, що опинилися в скрутних обставинах. У березні Єврокомісія підготувала нове повідомлення, в якому наголосила на важливості кращої координації дій між державами ЄС.

Як передбачено договорами Євросоюзу та його Хартією фундаментальних прав, громадянин Євросоюзу, який перебуває в третій країні, може отримати консульський захист навіть за відсутності там диппредставництва своєї — підтримати його мусить посольство чи консульство іншої держави Союзу. Але роль ЄС у цьому стає дедалі актуальнішою, враховуючи зростаючу мобільність європейців.

Щороку понад 90 млн громадян Євросоюзу здійснюють подорожі за його межі, а понад 30 млн проживають у третіх країнах постійно.

Кризи, що мають місце у низці держав за межами ЄС, засвідчили важливість скоординованих дій співтовариства. Наприклад, у Лівії станом на початок громадянської війни перебувало близько шести тисяч громадян ЄС і діяло лише вісім представництв країн-членів Союзу. Тоді ЄС оперативно задіяв Механізм цивільного захисту, який допомагає координувати та фінансувати транспортні витрати на евакуацію людей. У результаті Угорщина, зокрема, терміново забрала літаком з Тріполі 29 громадян Румунії, 27 угорців, 20 болгар, вісім німців, шість чехів та шість громадян інших країн-членів Союзу та тих, що

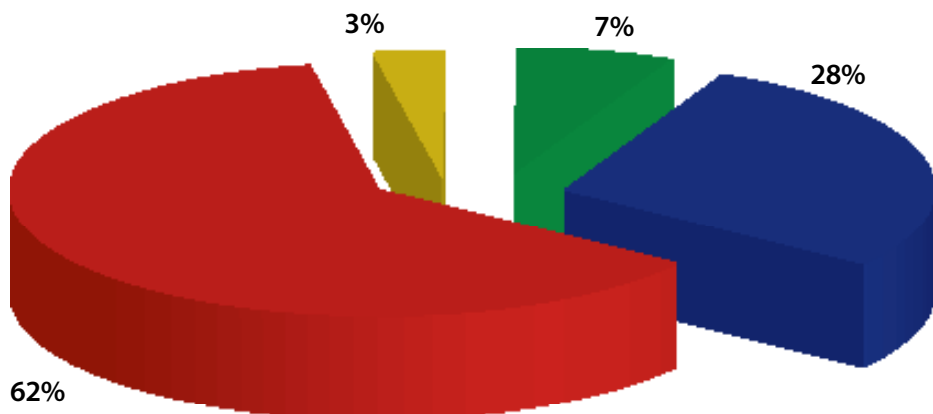
не входять до нього. В Японії представлені майже всі держави-члени, проте навіть за таких умов евакуація близько тисячі громадян ЄС потребувала координації та солідарності. Наприклад, Німеччина вивезла з постраждалого від землетрусу й цунамі міста Сендай і своїх співвітчизників, і людей з 18 інших держав-членів.

Допомогу так званим „непредставленим” громадянам ЄС надають і в інших випадках: якщо загублено або вкрадено паспорт, людина постраждала в результаті аварії або тяжко захворіла, проти неї було скоєно насильство. Консульство може оплатити повернення додому, виписати тимчасовий документ, що засвідчує особу, бути своєрідним „зв’язковим” між громадянином та його країною. При цьому держава-член, яка надає таку допомогу, може запросити дозволу держави, громадянином якої є постраждалий, а остання потім відшкодовує витрати. Власне, нинішніми правилами передбачено відшкодування коштів і за евакуацію громадян однієї країни транспортом іншої — проте на практиці це найчастіше не застосовують: має місце чиста солідарність.

Однак механізми координації дій та відшкодування все ж залишаються важливими. Тому Єврокомісія ініціює спрощення цих процедур і, відповідно, заохочення країн-членів до активніших дій у допомозі громадянам інших країн у разі потреби. Протягом наступних 12 місяців Брюссель має представити відповідні законодавчі пропозиції.

Показово, що такі ініціативи Єврокомісії мають величезну підтримку європейців. Це засвідчує проведене Євробарометром опитування. 🌐

РІВЕНЬ ТА ВИД ПІДТРИМКИ, ЯКІ ПОСОЛЬСТВА (КОНСУЛЬСТВА) ОДНИХ КРАЇН ЄС МАЮТЬ НАДАВАТИ ГРОМАДЯНАМ ІНШИХ, ЯКЩО ЇХНЯ ДЕРЖАВА НЕ ПРЕДСТАВЛЕНА В ТІЙ КРАЇНІ

- Посольства можуть вирішувати самостійно, який тип підтримки надавати громадянам інших країн ЄС
- Посольства повинні надавати визначений мінімальний рівень підтримки
- Посольства повинні надавати громадянам інших країн ЄС таку ж підтримку, що й своїм громадянам
- Не знаю

Українці лідирують за проханнями про притулок у Чехії

Громадяни Афганістану, Росії та Сербії — серед лідерів за кількістю прохань про надання притулку в країнах Євросоюзу. Відповідні цифри за 2010 рік оприлюднив Євростат.

Усього торік до компетентних органів усіх 27 країн-членів ЄС було подано майже 258 тисяч заяв. Найпопулярнішими серед прохачів притулку є Франція та Німеччина. Найменше звертаються з цим до Естонії.

Громадяни України лідирують за кількістю заяв про надання притулку в Чехії — 115 осіб. Втім, це не новина — таке лідерство вони зберігають за собою протягом останніх кількох років.

Слід мати на увазі, що подання заявки на притулок аж ніяк не означає автоматичного його надання. 2010 року компетентні органи країн ЄС розглянули понад 222 тисячі таких прохань і 167 тисяч (або ж 75%) було відхилено. ○

КІЛЬКІСТЬ ЗАЯВ, ПОДАНИХ НА НАДАННЯ ПРИТУЛКУ В КРАЇНАХ ЄС (дані за 2010 р.)

Країни	Кількість заяв	Перша група	Кількість заяв	Друга група	Кількість заяв	Третя група	Кількість заяв
ЄС-27	257 815	Афганістан	20 580	Росія	18 500	Сербія	17 715
Бельгія	26 130	Косово*	3 230	Росія	2 725	Сербія	2 220
Болгарія	1 025	Ірак	450	Особи без громадянства	100	Вірменія	60
Чехія	780	Україна	115	Монголія	95	Білорусь	55
Данія	5 070	Афганістан	1 465	Сирія	815	Іран	655
Німеччина	48 490	Сербія	6 795	Афганістан	6 065	Ірак	5 945
Естонія	35	Афганістан	10	Росія	5	Нігерія	5
Ірландія	1 940	Нігерія	385	Китай	230	Пакистан	200
Греція	10 275	Пакистан	2 750	Грузія	1 160	Бангладеш	985
Іспанія	2 740	Куба	405	Нігерія	240	Алжир	175
Франція	51 595	Косово*	5 260	Росія	4 610	Бангладеш	3 680
Італія	10 050	Нігерія	1 385	Пакистан	930	Афганістан	875
Кіпр	2 875	Ірак	340	Індія	320	В'єтнам	225
Латвія	65	Афганістан	25	Росія	5	Киргизія	5
Литва	495	Грузія	250	Росія	110	Афганістан	40
Люксембург	780	Косово*	160	Сербія	150	Ірак	95
Угорщина	2 095	Афганістан	700	Косово*	380	Окуп. Палестинські території	225
Мальта	175	Сомалі	35	Пакистан	15	Еритрея	15
Нідерланди	15 100	Сомалі	3 670	Ірак	1 905	Афганістан	1 585
Австрія	11 050	Росія	2 330	Афганістан	1 590	Косово*	610
Польща	6 540	Росія	4 795	Грузія	1 085	Вірменія	105
Португалія	160	Гвінея-Конакри	45	Колумбія	15	Ангола	10
Румунія	885	Афганістан	115	Молдова	110	Туреччина	70
Словенія	245	Туреччина	30	Афганістан	30	Боснія і Герцеговина	30
Словаччина	540	Афганістан	75	Росія	65	Грузія	65
Фінляндія	3 090	Сомалі	520	Ірак	515	Росія	395
Швеція	31 875	Сербія	6 255	Сомалі	5 630	Афганістан	2 400
Велика Британія	23 715	Зімбабве	2 435	Іран	2 350	Пакистан	2 185

*Статус Косова визначається резолюцією №1244 РБ ООН.

Аллан Багге: „Зроблено багато роботи, і вона приносить результат”

Майбутня Зона вільної торгівлі між Україною та Євросоюзом — одна з найпопулярніших останнім часом тем. У квітні знову вирували пристрасті. З нагоди чергового раунду переговорів спалахнула справжня геоекономічна дискусія: ЗВТ з Європою чи Митний союз з Росією, Білоруссю та Казахстаном? Дуже багато спекуляцій. Значно менше предметної розмови про те, що потрібно зробити Україні, аби згодом успішно торгувати з Євросоюзом. Сам ЄС намагається сприяти кращому усвідомленню цього українськими партнерами.

Наближається до завершення фінансований Євросоюзом проект Твіннінг „Надання допомоги українській ветеринарній службі з метою покращання правових та технічних аспектів системи контролю за безпечністю харчових продуктів”. Про діяльність проекту „Євробюлетень” розмовляв із його постійним радником Алланом Багге.

— У чому полягала мета проекту?

— Проект стосується лише продукції тваринного походження — риби, м'яса, меду, молока тощо. Йдеться про те, щоб Україна могла експортувати таку продукцію до Євросоюзу. Але для цього слід відповідати його вимогам. На сьогодні Україна може продавати до ЄС мед, деяку рибу, продукцію, живих коней, а от експорт м'яса та молока не дозволений. Тому ми працюємо, аби Україна за всіма позиціями потрапила до списку країн, чий імпорт до ЄС продукції тваринного походження є безпечним.

— Наскільки великою є різниця між вимогами ЄС щодо контролю за безпечністю харчових продуктів і українською реальністю?

— Діяльність нашого проекту зосереджено на чотирьох напрямках,

за кожним з яких Україна має досягти певного прогресу.

Перший — це контроль над залишками ветеринарних препаратів у продуктах тваринного походження. Йдеться про лабораторний контроль та покращання відповідного законодавства. Ми також допомагали Державному комітету ветеринарної медицини враховувати зауваження Офісу ЄС з питань харчових продуктів та ветеринарії, який здійснює регулярні інспекції в Україні. Слід зазначити, що кількість цих зауважень поступово зменшується. Отже, наша

спільна робота приносить позитивні результати.

Україна підготувала Національний план з контролю над залишками ветеринарних препаратів у продуктах тваринного походження. Він передбачає кількість контрольних заходів щодо кожного типу залишків тощо. Український План державного моніторингу на 2011 рік схвалено ЄС. Це — перший крок до того, щоб Україна могла постачати в ЄС продукцію тваринного походження.

Другий полягає у тому, що кожне окреме підприємство, яке має намір це робити, повинне отримати дозвіл від відповідних європейських служб. І хочу зазначити, що деякі птахохлобики до цього практично готові.

Ще одна вимога — належна політика щодо контролю над захворюванням тварин. У галузі птахівництва ситуація непогана, а у свинарстві — незадовільна. І навіть якщо ЄС схвалить Національний план з контролю над залишками, свинину все одно не можна буде ввозити до Союзу, оскільки в Україні існують певні захворювання цих тварин.

Крім цього, необхідно відкоригувати законодавство щодо залишків ветеринарних препаратів відповідно до законодавства ЄС і неухильно

Проект Твіннінг з надання допомоги українській ветеринарній службі розпочався у вересні 2009 року й триватиме до червня 2011-го. Основними партнерами в проекті з українського боку виступають Державний комітет ветеринарної медицини та Державний НДІ з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи. Впроваджується проект Управлінням з питань якості харчових продуктів (Данія) та Органом з питань безпечності харчових продуктів та споживчих товарів (Нідерланди).

відстежувати його порушення. Тобто, якщо під час виконання Національної програми такі виявлено, держава має належним чином реагувати.

Інший компонент проекту й, відповідно, ще один блок вимог ЄС — мікробіологічні критерії для харчових продуктів. У рамках проекту ми проводили навчання для українських інспекторів щодо змісту цих критеріїв та методики їх застосування.

Ще один напрямок — контроль за якістю м'яса. Знову ж, Україна має ухвалити відповідне законодавство та процедури. Важливими є й умови утримання та забою тварин, адже це безпосередньо впливає на якість продукції.

Зрештою, останній напрямок нашої роботи — прикордонний ветеринарний контроль. Ми показували українським інспекторам, як перевіряють продукцію тваринного походження, що прибуває на кордони ЄС із третіх країн.

Як бачите, існує досить багато вимог щодо експорту продукції тваринного походження до ЄС.

— Скільки навчальних візитів до ЄС було проведено в рамках проекту?

— Усього ми здійснили дев'ять візитів українських інспекторів до Данії, Нідерландів та Латвії. Вони були ознайомчими, але включали й практичні заняття — наприклад, щодо лабораторної перевірки стану здоров'я тварин та контролю якості м'яса. Також учасники брали участь у навчальних ветеринарних інспекціях.

— Наскільки українські спеціалісти готові до сприйняття та розуміння європейських стандартів?

— Звісно, українські інспектори, насамперед, повинні думати про національне законодавство. Адже його нормами вони послуговуються при здійсненні інспекцій українських підприємств. Та для них важливо знати і європейське законодавство. На цьому від самого початку наголошував Офіс ЄС з питань харчових продуктів та ветеринарії, і треба зазначити, справи тут ідуть на краще.

Чому українським ветеринарним інспекторам важливо знати законодавство ЄС? Річ у тім, що коли Україні буде дозволено експортувати до Союзу продукцію тваринного походження, то всі складові мають відповідати європейським нормам, а українські підприємства-експортери

контролюватимуть українські ж інспектори. Природно, вони повинні бути обізнаними з європейським законодавством, яке є глибоким і складним. Роз'ясненню його ми присвятили багато тренінгів. До речі, значну частину відповідного європейського законодавства вже перекладено й вона доступна на сайті Держкомітету ветеринарної медицини: <http://www.vet.gov.ua/int-coop/eu>

Це має допомогти і ветеринарним інспекторам, і підприємцям, які бажають продавати свою продукцію в ЄС.

— Якщо підбити попередні підсумки, то яка частина проекту виглядає найуспішнішою, а що давалося найважче?

— Найважчим якраз було все, що стосувалося законодавства. Зрозуміло, міняти його важко у будь-якій країні. Та й ми, європейські експерти, не можемо цього робити — це справа українців, а ми тільки надаємо рекомендації. Для цього треба мати дуже глибокі знання європейського законодавства, а також законодавства українського — щоб здійснювати всебічний порівняльний аналіз та висновки. Думаю, ми з цим упоралися.

Найуспішнішою частиною проекту я б назвав навчальні візити та семінари. Ми не лише вивчали європейське законодавство, а й давали практичну інформацію, на конкретних прикладах демонстрували, як європейське законодавство застосовується у нас, як працюють лабораторії, ветеринар-

ні інспектори, бойні, м'ясопереробні підприємства. Українські хіміки мали змогу самостійно, хоча й під наглядом європейських колег, попрацювати у лабораторіях на новітньому обладнанні. Це було дуже на часі, адже згодом ЄС надав подібне устаткування Україні в рамках іншого фінансованого ним проекту.

— Усередині Євросоюзу існує велика конкуренція між виробниками продукції тваринного походження, а своїм проектом Союз фактично допомагає вийти на європейський ринок ще й українським виробникам. Чи немає у цьому суперечності?

— Ми в Євросоюзі лише вітаємо конкуренцію. І якщо українські виробники будуть здатні конкурувати на європейському ринку, то це добре для нас. Можливо, їхня продукція буде навіть дешевшою, ніж та, що виробляється в ЄС. Конкуренція може бути на двох рівнях — ціна і якість. У Європі зараз зростає попит на високоякісну продукцію, а вона завжди коштує недешево. Це могло б бути вигідно українським виробникам, адже в Україні досить конкурентні зарплати та деякі інші витрати на виробництво. Отож, чому б цим не скористатися? От тільки не слід забувати, про що я сказав на початку: продукти тваринного походження можна експортувати в ЄС лише за їх відповідності низці вимог. А це справді нелегко. ☺

Майбутнє визначатиметься енергоефективністю

Україна вперше приєдналася до Європейського тижня енергоефективності, який відбувся 11–15 квітня.

Його метою є заохочення до енергозбереження, використання енергоефективних технологій та відновлюваних джерел енергії. У Євросоюзі Тиждень проходить з 2005 року.

ВЕЛИЧЕЗНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ

Усього в Європейському тижні енергоефективності взяли участь понад 30 000 осіб, лише в Брюсселі відбулося понад 130 подій. В Україні головними заходами стали організовані Представництвом ЄС конференція «Енергоефективність: досвід українських та європейських міст» та День енергії.

— Для громадян підвищення енер-

гоефективності означає економію коштів, для держави — меншу залежність від імпортованого палива. Отже, має місце і політичний момент, — заявила під час конференції керівник Управління програм допомоги Представництва ЄС в Україні Лаура Ґараньяні. — Це також означає посилення конкурентоспроможності економіки, а для найбільш енергомістких галузей

на кін поставлене їхнє майбутнє. Зрештою, йдеться і про долю нашої планети — адже стала енергетика передбачає зменшення викидів у атмосферу парникових газів.

МІСТО — ГОЛОВНИЙ ЕНЕРГОСПОЖИВАЧ

75% всієї енергії споживають у містах. Саме тому метою організованої

Ситуація з енергоефективністю та енергозбереженням в Україні нині дуже незадовільна. На продукування одного євро ВВП йде чи не втричі більше енергії, ніж у середньому в ЄС. При цьому споживання того ж газу зростає — 2009 року 51,9 млрд кубометрів, 2010-го — вже 57,6 млрд. Газ та інші традиційні енергоносії невпинно дорожчають, але в Україні продовжують масштабно марнувати енергію. Звичним явищем є лампочка, яка з ранку до вечора горить без потреби у під'їзді будинку, або ж гарячі батареї опалення, коли температура на вулиці цього зовсім не вимагає. Звичайно, Україні в спадок від СРСР залишилася енергомістка економіка, на що часто нарікають чиновники. Проте навряд чи це може виправдати таке ж неекономне ставлення до енергоносіїв, яке було за радянських часів.

Представництвом ЄС конференції було звести разом представників міст України та ЄС, дати їм можливість поспілкуватися напругу й обмінятися досвідом. З європейського боку було продемонстровано, чого можна досягти. З українського — великий ентузіазм, конкретні дії та щире розуміння потреби в підвищенні енергоефективності й впровадженні відновлюваних джерел енергії.

Мабуть, певним ідеалом для українців може бути містечко Ранквель на півночі Австрії. Представник його Енергоефективної громади Ханс Кохлер розповів справді казкові для українських реалій речі. Невеликі ГЕС на струмках, спеціальні програми для велосипедистів та пішоходів. Система міського транспорту, яка заохочує громадян користуватися ним, а не приватними автомобілями. Безплатні консультації громадян з енергозбереження та безплатне надання їм термографів – приладів, які допомагають визначити місця втрати енергії у житлових приміщеннях. Так званий „пасивний” будинок, для обігріву одного квадратного метра якого потрібно лише 150 кВт енергії на рік. Земля Ворарлберг, де знаходиться Ранквель, має намір до 2050 року стати незалежною від традиційних енергоносіїв, цілком перейшовши на енергію з альтернативних джерел. Ханс Кохлер при цьому зауважив: „Ми не повинні чекати на нові рево-

люційні технології, а використовувати наявні”.

Це правда – нині є всі технологічні можливості радикально зменшити споживання енергії та дедалі активніше користуватися відновлюваними джерелами.

Не секрет це і для України. Зокрема, для міста Сverdловськ Луганської області. Його міський голова Олександр Шмальц розповів про реалізацію там проекту ЄС із підвищення енергоефективності. Він передбачає ремонт та модернізацію 26 об'єктів соціальної сфери з метою покращання енергозбереження, на це Євросоюзом виділено €8,8 млн. На 19 об'єктах роботи вже завершено, і ефект відчутний: заощаджено мільйони гривень.

— Переваги реалізації проекту очевидні. У дитячих, шкільних, медичних закладах споживання природного газу знижено на 20–40%, — розповів Олександр Шмальц. — Проект став наочним прикладом, і нині в місті розгорнуто роботу з використання енергозберігаючих технологій у будинках різних форм власності.

Це лише один із низки проектів ЄС, спрямованих на заохочення українців до енергозбереження. Про них багато йшлося під час Європейського тижня енергоефективності. Тим часом Євросоюз готується підтримати нові проекти — саме зараз триває процес подачі заявок на фінансування в рамках ще двох програм.

Перша програма — „Угода мерів просувається на Схід”. Ця угода (або ж конвенція) народжена в Євросоюзі. У рамках ініціативи міста беруть зобов'язання досягти енергетично-кліматичних цілей ЄС (збільшити до 2020 року до 20% частку відновлюваної енергії в кінцевому споживанні, скоротити на 20% викиди парникових газів та збільшити на 20% енергоефективність). Підписанти Угоди мерів повинні підготувати та виконати План сталого енергетичного розвитку. Серед учасників ініціативи 16 українських міст. Саме на допомогу їм та іншим містам-підписантам із держав Східного партнерства та Середньої Азії й націлено нову програму. Загальний її бюджет становить €2,5 млн, розмір можливих грантів від €300 тис. до €500 тис. Термін подачі заявок на отримання коштів спливає 22 липня 2011 року.

Водночас до 3 червня триває прийом пропозицій у рамках програми „Підтримка енергоефективності малих українських міст”. Проекти можуть подавати спільно муніципалітети районного підпорядкування та неурядові організації. Метою має бути зменшення споживання електроенергії, покращання якості послуг, заснованих на її споживанні, поширення передового досвіду з енергоефективності.

Бюджет програми — €1,5 млн, гранти надають розміром від €50 тис. до €200 тис. ○

Більше інформації щодо цих двох програм на сайті <https://webgate.ec.europa.eu/europeaid>

Андрій Конеченков: „Співробітництво щодо відновлюваної енергетики мало б бути активнішим”

Ера дешевої нафти акінчилася. Зростання цін на автозаправках — промовисте тому підтвердження. Наступною може закінчитися ера самої нафти: адже за останні півтора століття людство добряче підчистило запаси планети, які накопичувалися мільйонами років. Тому рано чи пізно, але настане ера поновлюваних джерел енергії. І бути до неї технологічно готовими треба вже тепер.

У ЄС надають величезного значення розвитку відновлюваних джерел енергії. Про ситуацію в Україні та європейський досвід, який вона могла задіяти, „Євробюлетень” розмовляв з головою правління Української вітроенергетичної асоціації Андрієм Конеченковим.

— Наскільки Україна відповідає європейським та її загальносвітовим тенденціям щодо розвитку відновлюваних джерел енергії?

— Як і Євросоюз, Україна частково залежить від імпортованих енергоносіїв. Тому, маючи досить великий потенціал сонячної, вітро- та біоенергетики, вона просто мусить розвивати технології з використання відновлюваних джерел енергії. Останнім часом для цього з'явилися певні стимули. Наприклад, було ухвалено закон про „зелений” тариф. Згідно з ним усі енергооб'єкти, які виробляють електроенергію з відновлюваних джерел, можуть продавати її за більшу ціну — залежно від виду енергії та потужності. Так, для вітроелектростанції потужністю від 2 МВт „зелений” тариф складає 11,31 євроцента за кіловат-годину. Це досить багато й покриває політичні та економічні ризики, пов'язані з інвестиціями в цю справу. Крім того, ухвалений торік Податковий кодекс містить пільги стосовно ввезення відповідного обладнання. Усе це дозволяє сьогодні не лише викорис-

товувати відновлювані джерела енергії з економічною вигодою для інвесторів, а й застосовувати для цього новітні технології й обладнання, насамперед європейське.

Проте існують і проблеми — наприклад, щодо під'єднання до мережі великих вітро- чи фотоелектричних станцій. Відсутня чітка політика стосовно алгоритму розробки й упровадження проектів з відновлюваних джерел енергії. В Україні немає компаній, які б проводили сертифіковані вимірювання вітропотенціалу — а це потрібно для вибору ефективної, під конкретну ділянку, турбіни, складання бізнес-моделі, розрахунку часу окупності тощо. Без цього жоден інвестор не вкладатиме в проект гроші, жоден банк не дасть кредит. До речі, надзви-

чайно високі процентні ставки у вітчизняних банках — це ще одна перешкода для інвестицій у галузь.

— Яка частка енергії в Україні генерується нині з відновлюваних джерел і які перспективи її зростання?

— Сьогодні це лише близько 0,3% загального споживання енергії. Якщо додати великі ГЕС, вийде десь 8% від загального виробництва електроенергії. Водночас на період до 2030 року можна впевнено закладати зростання цієї частки до 30%. Головне, щоб не створювали бар'єрів для реалізації проектів з вироблення енергії з відновлюваних джерел. На жаль, існує велике нерозуміння з боку урядових структур, немає також і досвіду реалізації великих проектів у сфері відновлюваної енергетики. Тож чиновники навіть не те що умисно гальмують процес — вони не знають, що треба робити.

— Енергетична галузь — одна з найважливіших для співробітництва між ЄС і Україною. Що відбувається щодо відновлюваних джерел енергії?

— Поки що більшість коштів Євросоюзу, які він виділяє на проекти технічної допомоги в енергетичній галузі, стосується безпеки роботи українських атомних станцій. Це можна зрозуміти: Україна продає 10-15% відсотків своєї енергії до ЄС, тому він зацікавлений, щоб на українських

З боку України потрібна політична визначеність: якщо вона справді хоче приєднатися до Євросоюзу, то повинна намагатися відповідати тенденціям його розвитку. Тоді в національній енергетичній стратегії ставку мали б робити на відновлювані джерела енергії та енергозбереження.

Україна має прагнути наблизитися до відповідного європейського законодавства і правил впровадження проектів у сфері відновлюваної енергетики.

АЕС не виникало проблем. Щоправда, реалізовано й низку програм з енергозбереження: створено мережу навчальних центрів, впроваджено кілька проектів з підтримки енергозбереження у комунальному секторі. Але розвиток відновлюваної енергетики в Україні підтримується Євросоюзом недостатньо. Було б добре, аби не 90% допомоги спрямовувалося на безпеку АЕС і лише 10% — на інші сфери, а хоча б 30–40% коштів йшло на розвиток відновлюваних джерел енергії. Це вигідно для обох сторін.

— Що ще варто було б додати до такого співробітництва?

— З боку України потрібна політична визначеність: якщо вона справді хоче приєднатися до Євросоюзу, то повинна намагатися відповідати тенденціям його розвитку. Тоді в національній енергетичній стратегії ставку мали б робити на відновлювані джерела енергії та енергозбереження. Крім цього, Україна повинна прагнути наблизитися до відповідного європейського законодавства і правил впровадження проектів у сфері відновлюваної енергетики.

Якщо цей напрямок продемонструє розвиток, то, я впевнений, з'являтимуться спільні українсько-європейські підприємства. Це дуже перспективний напрямок, і Євросоюз також має бути зацікавлений у тому, щоб в Україні сформувалися умови для запровадження нових технологій у галузі відновлюваної енергетики. Власне, нам немає сенсу вигадувати велосипед. Набагато раціональніше взяти вже добре відпрацьовану модель, яку використовують сьогодні в ЄС. А Євросоюз у своїх відносинах з Україною має більше уваги приділяти відновлюваній енергетиці й намагатися впливати у цьому сенсі на український уряд.

Звісно, атомна енергетика дуже важлива — сьогодні українські АЕС виробляють 50% всієї електроенергії. Тож навіть не йдеться про відмову від цього джерела енергії. Але в тому ж Європейському Союзі переважна більшість країн робить нині ставку на відновлювані джерела енергії. До того ж, після аварії на станції Фукусіма-1 чимало держав переглядає свою позицію щодо атомної енергетики, пригальмовує її розвиток в очікуванні нових, безпечніших технологій. Зрештою, жодне джерело енергії, атомне чи відновлюване, не повинно бути одним і незамінним. Усі мають розвиватися й працю-

Офіційно проголошена мета ЄС: до 2020 року частка енергії з відновлюваних джерел має сягнути 20% від загального її споживання. Станом на 2010 рік ця цифра становила, за попередніми підрахунками, близько 12%. Очікується, що рух в напрямку переорієнтації енергетики на відновлювані джерела допоможе створити протягом наступних десяти років три мільйони нових робочих місць. Розвиток відновлюваної енергетики є також важливим інструментом ЄС у боротьбі з глобальним потеплінням: Європейський Союз поставив за мету скоротити до 2020 року кількість викидів парникових газів на 20%.

вати разом, гарантуючи повну безпеку для населення. В Україні нині працює лише одна фотоелектростанція — біля Сімферополя. Влітку має розпочатися будівництво першої вітроелектростанції — також у Криму. До речі, нині 93% енергії, яку споживають на півострові, постачають туди з материка. І це при тому, що в Криму надзвичайно високий потенціал виробництва вітрової та сонячної енергії!

— У Європі дедалі ширше використовують енергію сонця чи вітру в побутових цілях: можна побачи-

ти сонячні батареї на дахах будинків або невеликі вітроагрегати біля них. Як справи з цим в Україні?

— У нас існує власне виробництво малих вітроагрегатів, які вже пройшли і українську, і європейську сертифікації. Нині в Україні їх працює близько півтори тисячі — і цей показник зростає. Але якщо в Німеччині ви встановили собі вітроагрегат або фотоелектричну батарею на даху, то можете продавати вироблену електроенергію в мережу за підвищеним „зеленим” тарифом, а купувати з мережі — за звичайним нижчим. Це вигідно, ви відшкодовуєте витрати. У нас закон теж передбачає, що вироблену з відновлюваних джерел енергію можна продавати за „зеленим” тарифом, але на практиці малий вітроагрегат навіть приєднати до електромережі з метою продажу електроенергії за „зеленим” тарифом неможливо: ні технічно, ні документально. Звісно, можна використовувати енергію виключно для власного помешкання, що також досить вигідно, особливо з огляду на нестабільне електропостачання, адже вітряк потужністю 1–2 кВт коштує трохи більше 30 тисяч гривень. Щодо технології гарячого водопостачання за рахунок сонця, яку нині широко використовують в Європі, то з цим ще важче. В Україні практично немає власного виробництва сонячних колекторів: їх завозять із Китаю чи з Німеччини і коштують вони дорого. ☉

Посол Євросоюзу відвідав Галичину

Голова Представництва ЄС в Україні Посол Жозе Мануел Пінту Тейшейра (крайній справа), голова Івано-Франківської облдержадміністрації Михайло Вишиванок і керівник департаменту авіації МНСУ Євген Червоненко

Голова Представництва Європейського Союзу в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра на початку квітня відвідав з робочим візитом Івано-Франківську та Львівську області.

В Івано-Франківську він зустрівся зі студентами Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, де спілкування відбувалося англійською мовою. Посол висловив сподівання, що

саме нинішня молодь визначатиме майбутнє України, зокрема й щодо членства держави у Європейському Союзі. Говорячи ж про сьогоднішній день, Посол наголосив на згаданому часі, що минув від здобуття Україною незалежності.

— Потрібно, нарешті, стати на шлях демократизації й навчитися користуватися досвідом інших держав, які досягли успіхів шляхом реформ, — за-

уважив Жозе Мануел Пінту Тейшейра. Він нагадав, що Україні треба виконати багато роботи задля підвищення рівня життя, дотримання прав людини та фундаментальних свобод. Надзвичайно важливим, наголосив Посол, є покращення інвестиційного клімату.

Жозе Мануел Пінту Тейшейра разом із головою Івано-Франківської облдержадміністрації Михайлом Вишиванюком стали свідками тренувань команд МНС, які „евакуювали” гелікоптерами потерпілих внаслідок надзвичайних ситуацій. Їх провело в обласній клінічній лікарні та на курорті „Буковель” Міністерство з надзвичайних ситуацій. Тренування є складовою пілотного проєкту з надання екстреної аеромедичної допомоги постраждалим із використанням повітряних суден.

У Коломиї Голова Представництва ЄС в Україні відвідав Національний музей мистецтва Гуцульщини та Покуття, а також місцеву „родзинку” — Музей писанки, де ознайомився з експозицією та технікою розпису.

У Львові Жозе Мануел Пінту Тейшейра провів зустрічі з керівниками міста та області й отримав інформацію про підготовку до Євро-2012. ☉

Влада й опозиція могли б говорити з ЄС одним голосом

У березні в Брюсселі відбулося чергове засідання Комітету з парламентського співробітництва ЄС-Україна. В ухвалених парламентаріями спільних заяві та рекомендаціях йдеться про стан двосторонніх відносин, внутрішньополітичну ситуацію в Україні й співробітництво в рамках Європейської політики сусідства. Комітет закликав до динамічного продовження перегово-

рів щодо Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і ймовірного завершення їх до кінця 2011 року. Депутати наголосили на необхідності тісної взаємодії сторін задля пошуку взаємоприйнятних компромісів у рамках переговорного процесу щодо Зони вільної торгівлі.

Комітет привітав узгодженість у заявах українських уряду й опозиції щодо прагнень України до європей-

ської інтеграції та її наміру стати членом Європейського Союзу. „Цю мету продовжують підтримувати майже всі учасники української політичної арени. Комітет закликає українські органи влади започаткувати спільний форум для координації української політичної позиції перед ЄС, що буде складатися з політиків від правлячої коаліції та опозиції”, — йдеться у заяві.

Водночас парламентарії акцентували увагу на необхідності зміцнення стабільності, незалежності та ефективності роботи українських інституцій задля гарантування демократії, верховенства права та сприяння узгодженій конституційній реформі, яка ґрунтувалася б на чіткому розподілі гілок влади та ефективній системі стримувань і противаг між державними інституціями. Комітет звернув увагу на важливість боротьби з корупцією в Україні, а також закликав до неупередженого та невибіркового переслідування посадових осіб. ☉

„Наші принципи не можуть бути предметом компромісу”

Комісар ЄС з питань розширення та Європейської політики сусідства Штефан Фюле зустрівся з лідером партії „Батьківщина” Юлією Тимошенко, яка перебувала в Брюсселі з нагоди саміту Європейської народної партії.

— Ми зішлись на думці, що процес реформ з наближення України до ЄС потребує залучення опозиції, — прокоментував зустріч Штефан Фюле. — Як її лідер, пані Тимошенко наголосила на бажанні відігравати конструктивну роль у цьому процесі, особливо щодо виборчого законодавства, через яке вже довго ведуться дискусії. Комісар ЄС висловив сподівання на завершення цього року переговорів щодо Угоди про асоціацію і Угоди про вільну торгівлю. Він також звернув увагу на питання демократії.

— Я знову повторив свою думку, що кримінальне судочинство не повинно використовуватися у політичних цілях, — сказав Штефан Фюле. — Я підкреслив, що дотримання прав

людини, демократичних принципів та верховенства права є фундаментальними речами, які нас пов'язують. Ці принципи не можуть бути предметом

компромісу. Шлях і глибина нашого зближення з Україною будуть визначатися саме цілковитим дотриманням цих цінностей. ☉

Виконання Порядку денного асоціації просувається важко

Ключовим документом, що регулює сьогодні відносини між ЄС і Україною, є Порядок денний асоціації (ПДА). Він містить перелік реформ, які Україна має здійснити, — власне, це і означало б її реальну євроінтеграцію. Поки що виконання документа просувається важко. Такий висновок зробили у своєму черговому звіті українські експерти з низки аналітичних центрів, які проводять відповідний моніторинг. Вони проаналізували 70 пріоритетів Порядку денного асоціації Україна-ЄС на 2010 рік: виконано лише вісім, взагалі не розпочато роботу над п'ятьма, на стадії виконання перебувають 57.

— Більшість пріоритетів у сферах політичного діалогу, прав людини, торгівлі, екологічної політики потребує подальшого виконання, — прокоментувала результати моніторингу керівник проекту, голова ради Українського незалежного центру політичних досліджень Юлія Тищенко. — Спостерігається вторинність уваги до процесів демократизації суспільного життя, взаємин влади та суспільства, натомість — зосередження на економічних, технологічних складових євроінтеграційних пріоритетів. Це зменшує значення Порядку денного асоціації як каталізатора внутрішніх реформ.

Відсутність реальних кроків у напрямку конституційної реформи, закон „Про судоустрій і статус суддів”, що посилює загрозу реальній незалежності служителів Феміди, поширення практики застосування затримань і арештів з боку правоохоронних органів і судів, переважно незадовільна адміністративна реформа, маневри із законом про держзакупівлі — такі, зо-

крема, негативні процеси відзначили експерти у звіті. Вони також наголосили на закритості органів влади у питаннях виконання пріоритетів Порядку денного асоціації. З позитиву — Закон про доступ до публічної інформації, приєднання України до Енергетичного співтовариства ЄС, ратифікація Конвенції Ради Європи про захист персональних даних та кілька інших. ☉

Закон про держзакупівлі: звивистий шлях до євростандартів

Уже понад рік тривають перипетії з Законом України про здійснення державних закупівель. Цей марафон є гарним прикладом того, як важко дається ухвалення законодавства, що справді відповідало б європейським стандартам.

Євросоюз є активним учасником цього процесу. І не випадково: затвердження «європейського» Закону про держзакупівлі — одне з зобов'язань Києва у рамках реалізації Порядку денного асоціації ЄС-Україна.

Спочатку закон ухвалили в лютому 2010 року. У березні Президент Віктор Янукович його ветовав — зокрема, через звернення ЄС та Світового банку: їхній спільний лист містив понад 30 зауважень.

У червні 2010 року Верховна Рада ухвалила новий Закон України про здійснення державних закупівель, який в цілому відповідав європейським стандартам. Однак уже незабаром його почали коригувати. У липні з-під дії закону вивели закупівлі, пов'язані з підготовкою до футбольного чемпіонату Євро-2012. У січні 2011-го український парламент пішов ще далі — відповідно до нових змін, дія закону не поширювалася на товари та послуги більшості природних монополій — електроенергетики, теплопостачання, водопостачання, водовідведення, опалення, операцій з природним і нафтовим газом.

Євросоюз та Світовий банк знову забили на сполох. Було навіть заморожено плани щодо фінансування Єврокомісією програм бюджетної підтримки. Позиція ЄС та СБ справила ефект — процес коригування закону відновився, і 15 березня Верховна Рада ухвалила за основу новий пакет змін до нього.

Але тут уже забили на сполох громадські організації та преса. Звинувачення лунали в тому числі й на адресу ЄС та Світового банку. На думку багатьох експертів, новий закон послаблює контроль громадськості за про-

цесом держзакупівель, критично було сприйнято виведення з-під дії закону держпідприємств.

Євросоюз та Світовий банк змушені були пояснити свою позицію у спільній заяві. У ній дано оцінку стосовно головних пунктів законопроекту, які викликали суспільний резонанс.

Вимоги до оприлюднення інформації. У законопроекті збережено основні вимоги до оприлюднення інформації, необхідної для забезпечення прозорості та підзвітності процесу закупівель, зокрема, оголошення про закупівлю та про її результати. Крім того, відповідно до Закону про інформацію, будь-який громадянин чи юридична особа можуть отримати детальну інформацію про процес закупівель від установи, яка здійснює закупівлю.

Відмова від схвалення Мінекономіки процедури закупівлі в одного учасника. Ця вимога має на меті посилити підзвітність установ, які здійснюють закупівлю. Процедура закупівлі в одного учасника є неконкурентною за своєю природою і може бути здійснена лише за виняткових обставин. Установа, яка вирішує так вчинити, повинна нести підвищену відповідальність за застосування неконкурентних процедур. Такий підхід є нормальною практикою у країнах ЄС. Однак Україна також повинна посилити функцію зовнішнього аудиту, аби попередити зловживання цією процедурою з боку установ під час здійснення закупівель. Вимога ж попереднього контролю процедури з боку Міністерства економіки тільки сповільнює процес, розмиває відповідальність і, насправді, не зменшує кількості закупівель у одного учасника.

Вилучення з-під дії закону державних підприємств. Передова міжнародна практика демонструє доцільність чіткого поділу держпідприємств на такі, що мають комерційну природу, та такі, що слугують суспільним потребам. Перші стикаються з конкуренцією приватного сектора, тому їм варто дозволити використовувати аналогічну практику закупівель. Для інших державних підприємств (скажімо, комунальної сфери, природних монополій тощо, які не стикаються з ринковою конкуренцією) потрібно ухвалити окреме законодавство, яке встановлюватиме правила закупівель. ○

ЄС та СБ наголосили на потребі подальших кроків у сфері держзакупівель.

Йдеться, зокрема, про схвалення низки законодавчих і нормативно-правових актів, які забезпечили б роботу системи держзакупівель, у тому числі для комунальних підприємств і природних монополій; запровадження процедури моніторингу та оцінки системи держзакупівель, яка включала б доступні для громадськості й зручні для вимірювання показники; подальше зближення законодавчої бази про державні закупівлі з Директивами ЄС; інвестиції у посилення спроможності державних установ впроваджувати нове законодавство.

Коли відкриють українське небо?

Квиток Київ-Берлін-Київ на рейс однієї з традиційних українських авіакомпаній коштує близько €330. Переліт з Берліна до Лондона й у зворотному напрямку (приблизно та ж відстань) однією з європейських малобюджетних авіаліній коштуватиме €110 євро — втричі дешевше. Чому? Завдяки існуванню Спільного авіаційного простору ЄС.

Переговори про приєднання до нього України розпочалися в грудні 2007 року — тоді ж було поставлено мету завершити їх до кінця 2010-го. Згодом дату підписання Угоди про спільний авіаційний простір відтермінували, і наразі ведуть мову про 2011 рік.

Тим часом у березні 2011 року деякі висловлювання керівників українського уряду активували дискусію про саму доцільність приєднання України до європейського „відкритого неба“. Віце-прем'єр-міністр Борис Колесников заявив, що малобюджетні європейські авіакомпанії не варто пускати на український ринок, бо українські перевізники залишаться без роботи. Він додав також, що укладення угоди про спільний авіапростір доцільне лише після скасування Євросоюзом віз для українців (так, ніби це ЄС, а не українська влада, має виконувати План дій з візової лібералізації). Згодом Прем'єр-міністр Микола Азаров висловив протилежну позицію: фактично підтримав приєднання України до Спільного авіаційного простору. За словами керівника уряду, необхідно ліквідувати монополію на ринку авіаперевезень та знизити до реального рівня необґрунтовано високу вартість квитків для населення.

Звичайно, виникнення подібної дискусії на четвертому році переговорного процесу — явище досить незвичне. Воно засвідчує, щонайменше, існування серйозних розбіжностей і проблем на українській стороні поля. Очевидно, варто ще раз пояснити: що таке Спільний авіаційний простір і які наслідки матиме приєднання до нього.

САП об'єднує нині 36 країн — усіх членів Євросоюзу, держави Західних Балкан, Ісландію та Норвегію. Метою ЄС є долучити до нього й сусідів. По суті, САП — це зона вільної торгівлі в авіасфері. Угода про Спільний авіаційний простір базується на принци-

Щоб ефективно працювати в умовах спільного авіапростору з ЄС, українським авіакомпаніям потрібна модернізація й підвищення ефективності діяльності. Держава має здійснити певні реформи — насамперед, ухвалити новий Повітряний кодекс. Верховна Рада прийняла його проект за основу ще 30 листопада 2010 року.

пі прийняття третьою країною всього законодавства ЄС у сфері цивільної авіації. „Відкрите небо“ дозволяє компаніям країн-учасниць літати до них й обслуговувати їхні внутрішні рейси без обмежень щодо вибору маршрутів та частоти польотів. Угода, крім цього, передбачає європейські стандарти безпеки та якості авіаційного обладнання, повну відповідальність авіаперевізника за перевезення, квоти для літаків на викиди вуглецю, дотримання екологічних стандартів виробництва авіаційної техніки та мінімізацію державної допомоги авіаперевізникам в умовах вільної конкуренції.

Перевагами приєднання до САП для України можуть стати не лише посилення конкуренції й здешевлення квитків для пасажирів. Українські авіакомпанії матимуть можливість без обмежень здійснювати перевезення до усіх держав ЄС; аеропорти отримують

стимули для будівництва нових терміналів. Вочевидь, зростає роль України як транзитера між Сходом і Заходом. У вигоді можуть бути провайдери аеронавігаційних послуг — завдяки збільшенню обсягу зборів від використання національного повітряного простору. Зрештою, українське авіабудування отримає вихід на нові ринки збуту своїх товарів за рахунок сертифікації української продукції в ЄС.

Звісно, для українських авіакомпаній приєднання України до Спільного авіаційного простору несе певні ризики. Справді, набагато легше й спокійніше працювати у монопольному затишку. До того ж, у разі приєднання до „відкритого неба“, значно посилюється відповідальність авіаперевізників перед пасажирами не лише на міжнародних, а й на внутрішніх маршрутах — це потенційно означатиме виплати компенсацій за недотримання умов перевезення. Втім, навряд чи позиція України (як і будь-якої держави) має виходити винятково із забезпечення комфорту для національних перевізників. Існує чимало прикладів ефективного пристосування традиційних компаній до нових ринкових умов — скажімо, це зробив польський „Льот“. Залишається сподіватися, що й Україні не забракне ані політичної волі, ані сучасного мислення, й українське небо стане таки відкритим. ☼

East Invest підтримуватиме економічні перетворення

Наприкінці березня стартувала програма East Invest — новий регіональний інвестиційний проект, покликаний розвивати економіку регіону Східного партнерства, до якого належить і Україна. За словами Комісара ЄС з питань розширення та Європейської політики сусідства Штефана Фюле, програма підтримуватиме економічні трансформації країн-учасниць Східного партнерства на шляху їхньої економічної інтеграції з ЄС.

Цілями програми є налагодження зв'язків між державними й приватними організаціями Європейського Союзу та цих держав.

Основними механізмами співробітництва будуть розвиток діалогу між ними, консультування приватного сектора в питаннях ухвалення рішень. Заплановано також обмін досвідом та налагодження партнерських відносин

між компаніями ЄС і країн Східного партнерства. Програма сприятиме й розвитку потенціалу тих організацій у

регіоні, які підтримують мале та середнє підприємництво. Бюджет програми East Invest становить € 8,75 млн. ☉

Обговорено можливості й виклики РП7

Зліва-направо: керівник Управління з питань допомоги Представництва ЄС в Україні Лаура Гараньяні, заступник міністра освіти, науки, молоді та спорту Петро Куликов, директор проекту JSO-ERA Нік ван дер Ляйн, заступник голови Держкомітету з питань науки, інновацій та інформатизації Валентин Чеботарьов

Українські науковці дедалі активніше подають заявки на участь у Сьомій Рамковій програмі ЄС з досліджень, технологічного розвитку та демонстраційних заходів. Протягом останнього року їх кількість зросла на 20%, але наразі нагальним завданням є підвищення якості пропозицій.

Про це йшлося на міжнародній конференції, організованій проектом ЄС „Офіс спільної підтримки задля

сприяння інтеграції України до європейського дослідницького простору” (JSO-ERA). Проект розпочато у вересні 2009 року, його метою є покращання обізнаності української наукової громадськості з можливостями участі в РП7, а також допомога у підготовці якісних проектних пропозицій.

— Україна — це ключовий партнер Євросоюзу в рамках Східного партнерства. Наші відносини поглиблюються,

тривають переговори щодо Угоди про асоціацію та Угоди про вільну торгівлю, — наголосила під час конференції керівник Управління з питань допомоги Представництва ЄС в Україні Лаура Гараньяні. — Отож, сфера науки й технологій є важливим елементом нашого співробітництва. А Сьома Рамкова програма — це ключовий елемент у сфері досліджень, який охоплює всі відповідні ініціативи.

На сьогодні в рамках РП7 уже підписано 120 контрактів на реалізацію проектів за участю українських організацій, сукупний бюджет їх становить €11 млн. Конференція стала нагодою ще раз обговорити відповідні можливості, проблематику підготовки проектних пропозицій.

Сьома Рамкова програма — це основний інструмент Європейського Союзу з фінансування досліджень. Її бюджет на 2007–2013 роки складає €54 млрд.

Участь у програмі відкрита для широкого кола організацій та осіб: університетів, дослідницьких центрів, мультинаціональних корпорацій, підприємств малого і середнього бізнесу, державних органів влади, фінансових структур і навіть окремих дослідників. ☉

Більше інформації можна отримати на сайті JSO-ERA: www.js-era.org

ЄІБ отримав українську прописку

25 березня у Києві відкрито постійне представництво Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) — перше у країнах Східного партнерства.

— Головною метою постійного представництва ЄІБ у Києві є зміцнення відносин з Україною через надання кредитів на проекти, що становлять спільний інтерес, — заявила

під час відкриття філії віце-президент банку Єва Шрайбер. — Воно буде працювати для подальшого розвитку контактів з українським урядом, регіонами та муніципалітетами, зміцнювати відносини з партнерськими банками та іншими міжнародними фінансовими установами, а також з приватним сектором.

Співробітництво Європейського інвестиційного банку з Україною розпочалося ще 2006 року — відтоді банк надав їй кредитів на суму €465,5 млн. Ці кошти було спрямовано на фінансування проектів у сферах енергетики, дорожньої інфраструктури та водопостачання, малого й середнього бізнесу. За словами Єви Шрайбер, нині на різних стадіях розгляду перебувають ще дев'ять інвестиційних проектів, які

стосуються розвитку інфраструктури, енергетики, енергозбереження. ☀

ДОВІДКА

Європейський інвестиційний банк засновано країнами Європейського Економічного Співтовариства 1958 року. Його статутний капітал формується з внесків країн-учасниць і на початок 2010 року склав €164,8 млрд. ЄІБ останнім з великих міжнародних фінансових установ відкрив своє представництво в Києві. Це стало можливим після того, як у листопаді минулого року Верховна Рада ратифікувала Договір про співробітництво між Україною та ЄІБ.

Більше інформації можна отримати на сайті www.eib.otg

Корабель-Євроклуб розпочинає плавання

Проект ЄС „Підтримка Євроклубів в Україні у 2011 році” підбив підсумки конкурсу з проведення творчих майстерень, під час яких Євроклуби мали спланувати свій подальший розвиток. Умовою було застосування SWOT-аналізу. Він полягає у розділенні чинників стратегічного планування на чотири категорії: сильні, слабкі, можливості та небезпеки.

На конкурс надійшло 28 заявок від загальноосвітніх навчальних закладів, закладів позашкільної освіти, неурядових організацій. Найуспішнішою в проведенні заходу виявилася Піщанська гімназія Кременчуцького району Полтавської області. Організатор творчої майстерні — вчитель економіки та інформатики Світлана Шашолко поєднала рекомендації організаторів конкурсу з власним креативним підходом. Було збудовано корабель-Євроклуб, а його „вітрила” наповнилися попутним вітром: ідеями й планами щодо того, як використати сильні сторони гімназії та можливості її учнів. Світлана Шашолко розповіла „Євробюлетеню” про подальші плани Євроклубу:

— У будь-якій справі найважче — почати. Але якщо справа до душі, то

ніхто не чекатиме фінансування, підштовхування чи іншого стимулу. Адже для нас, учителів, найважливішим є той вогник в очах дітей. І SWOT-майстерня стала для гімназії тією іскоркою, якої, мабуть, нам не вистачало. Цей захід не лише подвоїв прагнення адміністрації та вчителів до створення Євроклубу, але й розпалив зацікавленість учнів у такому оригінальному та цікавому способі пізнання світу. Актив сфор-

мувався дуже швидко, тому було вирішено офіційно оголосити про створення Євроклубу в Піщанській гімназії в День Європи. А зараз діти активно готуються до проведення Тижня Європи: продумують та складають сценарії заходів, обговорюють символіку та назву новоствореного об'єднання. Отож, робота наразі кипить, і особливо приємно бачити радість та захоплення від неї учнів. ☀

Інтернет-платформа „Українська спільнота Євроклубів”: eusnet.org

[http://www.facebook.com/pages/Euroclubs-in-Ukraine/173021242735327](https://www.facebook.com/pages/Euroclubs-in-Ukraine/173021242735327)

Олександра Матушенко: „Нам потрібне краще розуміння політичних процесів у ЄС”

Олександра Матушенко навчається нині у варшавському відділенні Коледжу Європи. Раніше вона закінчила Києво-Могилянську Академію за спеціальністю „Політологія” та Київський національний економічний університет за спеціальністю „Міжнародна економіка”.

— Чому вирішили навчатися у Коледжі Європи?

— Мене спонукав приклад колишньої однокурсниці: за її словами, рівень навчання в Коледжі навіть вищий, ніж у Сорбонні, де вона провела кілька років.

Привабляло також і те, що один із кемпусів розташований у Польщі. З нею пов'язане моє наукове дослідження, яке сподівалася тут поглибити, використовуючи бібліотечні ресурси, переваги мультикультурного оточення й надзвичайний досвід викладачів коледжу. Так, один з курсів читає Лешек Бальцерович, відомий реформатор посткомуністичної Польщі та активний політик сьогодення. І таких особистостей тут немало. Тож у Коледжі можна черпати не лише знання, а й натхнення та переконання, що не існує чогось неможливого. В Україні відчуття можливості щось змінити поступово стирається, а це може стати найбільшою поразкою нашого покоління. В Європі, й особливо в Польщі, починаєш справді усвідомлювати: обмеженість наших дій — це лише зручна для когось установка, та аж ніяк не закон природи. Що може бути ефективнішим для авторитарної влади, ніж пасивна молодь?! У тутешньому середовищі навіть поняття успіху розуміє інше, ніж у

нас: успішною вважається людина, якій цікаво жити. Коли я запитала Лешека Бальцеровича щодо мотивації у його колишній роботі, він не вдався до міркувань про складні часи своєї країни й патріотизм. Сказав просто: „Мені було цікаво це зробити”. У нас теж є такі постаті! Наприклад, до коледжу приїздив відомий історик Ярослав Грицак. Говорячи про проблеми сучасної України, він підсумував: „Зате в цій країні надзвичайно цікаво жити!”. І для нас, молоді, це насправді дуже мотивує: що складніше — то цікавіше. Звісно, було би наївно применшувати ті небезпеки й перешкоди, які стоять перед будь-яким свідомим українцем. Але такі люди, як Ярослав Грицак, допомагають переключитися від трагічності й безвиході на позитив: ми щось придумуємо, сконструюємо, винайдемо, прокладемо власну стежку до свободи й добробуту.

Цікаво, що мало хто зі студентів — громадян ЄС збирається повертатися до своїх країн. Майже всі, з ким розмовляла про майбутнє, налаштовані на стажування чи роботу за кордоном. Хтось мріє про Латинську Америку, хтось — про Балкани, дехто має намір пожити в Україні. Тому завжди викликає подив, коли ми говоримо про плани повернутися додому. У цьому, мабуть, найбільша різниця між громадянами ЄС і нами. Ми знаємо, що потрібно повертатися в свою країну і боротися за демократичні свободи, свої права, нормальну освіту, покращання стандартів життя. Вони ж мріють побачити світ, займатися розв'язанням конфліктів на Балканах, створювати колективну систему протидії забрудненню довкілля тощо. Молодь ЄС має змогу дивитися на світ набагато ширше, ніж крізь призму проблем власної країни — консолідована демократія вивільняє енергію суспільства на велику кількість корисних справ.

Ми ж поки що змушені боротися за свій мінімум прав і можливостей, тому й не почуваеться настільки вільно у життєвому виборі.

— На які спеціальності навчаєтесь?

— Весь варшавський кемпус Коледжу Європи обирає єдину магістерську програму „Європейські міждисциплінарні студії”. В її рамках у другому семестрі йде поділ на чотири різні напрямки. Я обрала „ЄС як регіональний фактор”. Такі знання необхідні в Україні, адже через брак спеціалістів у галузі європейської інтеграції нам важче грамотно вибудовувати стосунки з європейською спільнотою. Потрібно знати не лише те, що цікаво для нас у співпраці з ЄС, а й що цікавить його у відносинах з Україною та іншими державами Європейської політики сусідства. Потрібен глибший рівень розуміння політичних процесів у ЄС, щоб мати змогу передбачати визначальні зміни й хоча б усвідомлювати їхнє значення, не кажучи вже про спроби впливати. Натомість у нас сьогодні європейською картою часто маніпулюють, як-от щодо майбутньої Зони вільної торгівлі. Дискутують не науковці, а політики чи заполітизовані експерти.

— Чим відрізняється навчання у Коледжі від навчання в українському вузі?

— Найбільша різниця — у різнобічності підходів. Тут ми розглядаємо ЄС під усіма можливими кутами зору: від можливості культурної єдності та мирного співіснування різних традицій під „однією європейською парасолькою” — до уніфікації правового поля та зовнішньої політики ЄС після Лісабонського договору. Вивчення надзвичайно глибоке. Я б не сказала, що в українських вузах знання більш поверхові, проте у нас навчання не сприймається так серйозно, як робота. Часто відсутні системність та логіка викладання. Крім того, отримані в українських навчальних закладах знання далеко не завжди є прикладними, тож студенти розуміють: що раніше підуть працювати, тим легше адаптуватимуться у реальному житті.

Натомість у Коледжі Європи єдине зобов'язання й відповідальність — це навчання. Оскільки викладацький склад є переважно спільним для обох кемпусів — бельгійського й польського, наш розклад будується дуже не-

звично для мене: ми можемо пройти цілий курс за тиждень, після чого залишається лише іспит наприкінці семестру. Проте протягом такого тижня ми вчимо тільки один предмет, і пари можуть тривати з ранку й до восьмої вечора, а також на вихідних. Спочатку це страшенно дивувало, але пізніше я усвідомила, що такий підхід дає змогу повністю заглибитися у дисципліну, що також має свої переваги.

Ну й остання суттєва різниця — наявність двох робочих мов, англійської та французької. Англійською було викладання в Могилянці, тому це не стало проблемою. А от лекції, есе та іспити французькою можна назвати справжнім викликом. Але інколи те, що здається труднощами, з часом відкриває великі можливості.

— У Коледжі навчаються студенти зі всієї Європи — наскільки легко знаходити спільну мову?

— Тут справді надзвичайно цікаве й незвичне для нас середовище — 120 студентів з понад 20 країн. Очевидно, всі приїхали з власним набором

стереотипів. Маю сказати, що більшість їх не спрацювала, і це добре.

Студенти Коледжу — це не лише європейці. Є з Алжиру, Тунісу, Марокко, Туреччини, США, Еквадору. Всі несуть свою особливу культуру, але водночас дуже відкриті й самі мають бажання більше дізнатися про інші культури. Тут я переконалася: особисті риси характеру переважають будь-які національні. Відповідно, стосунки у коледжі будуються на основі особистої приязні та симпатії. Можна побачити дружбу і навіть відносини не просто між громадянами й негромадянами ЄС, а й між представниками різних цивілізацій.

— Недавно ви з однокурсниками були з ознайомчою поїздкою в Україні. Які враження?

— Тур був справді цікавим, а для студентів з ЄС — безцінним. Коледж дуже постарався, аби представити Україну в усьому її розмаїтті. Наші студенти отримали стільки позитивних вражень, що деякі збираються згодом провести в Україні кілька місяців. Вони в захваті від наших людей, а прості люди та їхнє

доброзичливе ставлення — це визначальне, цього підробити не можна, воно дуже добре відчувається. Я й сама трішки відчула себе іноземкою у натовпі, спробувавши подивитися на події відсторонено, без надмірних емоцій чи упереджень. Це дало змогу переконатися, що наша країна справді особлива — з надзвичайним потенціалом доброзичливості, гумору, креативу й терпіння. Нікого не могла залишити байдужим екскурсія Львовом, яку нам влаштував Ярослав Грицак. Хоча для мене це вже була „енна” екскурсія цим містом, я дізналася про нього ще багато загадкового, містичного, трагічного й чарівного.

А найважливішим під час нашого турсу в Україну було живе спілкування з українцями. Причому не так з політиками чи громадськими діячами, як зі звичайними людьми: перехожими на вулицях, дітьми у школі, офіціантами у кав'ярнях, студентами та продавцями. Саме це і дало моїм однокурсникам з Коледжу відчуття, що вони в Україні „як удома”. Власне, це й було тим новим, що я дізналася для себе і чого не може дати жодна освіта. В тому числі політологічна. ☺

Дізнайтеся більше про Коледж Європи: www.coleurope.eu.

У рамках Днів Європи пройдуть вечірки „De-Party”

У травні в рамках Днів Європи розпочнеться перший етап масштабного проекту „De-Party” електронна музика Німеччини”, який проводить Всеукраїнське об'єднання „Німецька молодь в Україні” (ВО НМУ).

З 14 по 22 травня музика „De-Party” звучатиме у Києві, Сімферополі, Запоріжжі, Донецьку, Кременчуці, Тернополі, Черкасах, Житомирі, Одесі та Миколаєві. У програмах вечірок танцювальні виступи зі стилізованими „go-go” постановками, вікторини з краєзнавства. Провідні українські ді-джеї підготують музичні сеті з композицій найпопулярніших німецьких виконавців, а на екранах транслюватимуть VJ-сеті з краєвидами Німеччини. На одній із вечірок спеціально запрошені відомі німецькі ді-джеї Dabrock&Klein проведуть майстер-клас для молодих музикантів.

Другий етап проекту пройде у вересні-жовтні цього року. Метою заходів є ознайомити українську молодь з сучасною електронною музикою Німеччини. А для німецьких та українських

музикантів „De-Party” стане чудовою нагодою обмінятися творчим досвідом.

Очікується також, що за час реалізації проекту понад дві тисячі молодих людей з різних українських регіонів отримають інформацію про культуру й традиції Німеччини, діяльність національних меншин і спільні молодіжні проекти німецькомовних країн та України. Буде випущено диск із вибіркою реміксів німецьких музичних композицій у виконанні українських ді-джеїв.

ВО „Німецька молодь в Україні” діє з 2003 року за підтримки уряду ФРН і Міністерства України у справах освіти, науки, молоді та спорту. Об'єднання займається розвитком молодіжних обмінів між двома країнами, впроваджує навчальні та культурні проекти, підтримує європейську інтеграцію України. Проект „De-Party” електронна музика Німеччини” проводиться вдруге: торік у різних українських містах відбулося вісім тематичних вечірок.

ВО „Німецька молодь в Україні” є організатором низки відомих проєк-

тів, серед яких „Євровікінг”, Молодіжний археологічно-лінгвістичний табір „Мангуп”, „Велопробіг Європартнерства” Київ — Дрезден — Брюссель, „Табір миру”, Клуб молодих журналістів, Зимово мовна академія, Школа менеджерів проєктів та інші. Проведення „De-Party” електронна музика Німеччини” у рамках наступних Днів Європи відбудеться завдяки підтримці Гете-Інституту, посольства Німеччини в Україні та Представництва Європейського Союзу. ☺

Інформація щодо майбутніх вечірок: www.de-party.org

Завітайте на сайт ВО „Німецька молодь в Україні”: www.dju.org.ua

Михайло Глибокий: „Я зрозумів, що місцева політика — не манна небесна”

Волонтер Донецького молодіжного дебатного центру Михайло Глибокий взяв участь у тренінговому курсі „Вислови свою думку або отримай право голосу”, який відбувся в Литві за підтримки програми ЄС „Молодь в дії”. Тренінг було присвячено розробці інструментів співпраці між молоддю та людьми, що відповідають за молодіжну політику на місцевому рівні.

**— Чим для вас особисто була ко-
рисною участь у цьому тренінгово-
му курсі?**

— Відзначу три головних моменти.

По-перше, значущість самої теми тренінгу: йшлося про методи та інструменти взаємодії з владою, права молоді — як громадянські, так і представницькі, тобто про можливість презентувати свої потреби.

По-друге — це, безумовно, досвід інших країн. Дуже важливо було поба-

чити, як певні механізми й інструменти працюють в інших системах. Це дозволяє коригувати свій робочий процес з урахуванням уже набутого іншими досвіду. Зрештою, цікаве й саме ставлення людей за кордоном до творення політики на місцевому рівні.

По-третє — можливість спілкування у неформальній атмосфері з українським політиком — секретарем Авдієвської міськради Артемом Сабадашем. Це дозволило подивитися на процеси зсередини, дізнатися, як краще працювати з органами влади в українських реаліях, а також почути про досвід успішної реалізації проектів.

**— Участь у семінарі брали пред-
ставники трьох країн ЄС і трьох не
з ЄС. Не було відчуття, так би мови-
ти, різних світів?**

— Мабуть, найбільшим шоком для учасників тренінгу став виступ команди з Білорусі — йшлося про ситуацію в їхній країні. Після цього у багатьох людей, налаштованих критично щодо реалій у своїх країнах, точка зору змінилася.

Країни Євросоюзу, безумовно, вражають рівнем місцевої демократії й залучення молоді до процесів на місцях. Молодіжні організації досить плідно взаємодіють з місцевою владою, отримують можливості впроваджувати проекти, змінювати щось на місцевому рівні. Але, насамперед, ці

„різні світи” відрізняються не „кольором сонця і трави”, а сприйняттям людьми політичних процесів і своєї ролі в них.

Під час тренінгу молоді люди з країн ЄС розповідали, як вони добивалися від місцевої влади допомоги у реалізації різних проектів. І у мене з’явилося відчуття, що якби подібні ситуації мали місце в моєму місті, то активісти давно б уже полишили цю ідею через сильний бюрократичний опір.

Також я зрозумів, що місцева політика — не манна небесна. Для того, щоб отримувати потрібне, треба працювати. Ми в Україні, на жаль, боїмося зв’язуватися з чиновниками, не віримо в успіх співпраці — на відміну від європейських колег.

**— Чи зав’язалися контакти з ін-
шими учасниками тренінгу, зокре-
ма з країн Європейського Союзу?**

— Так! Насамперед з молоддю з сусідніх країн. Окрім колег з Білорусі та Росії, з’явилися нові контакти з представниками Польщі. Вони цікавляться справами в Україні, хочуть більше про неї дізнатися. Одна з польських дівчат після лекції про міжнародне волонтерство вирішила приїхати восени до Донецька у рамках Європейської волонтерської служби. Тобто, контакти з іншими учасниками тренінгу було встановлено, а зараз ми досить тісно спілкуємося через Інтернет. ☺

У Херсоні вшанували Святого Патріка

17 березня на базі Херсонського державного університету (ХДУ) й за ініціативи Інформаційного центру ЄС при ХДУ святкували День Святого Патріка. Гостями події стали студенти економіко-юридичного факультету та Інституту іноземної філології.

Святий Патрік вважається покровителем Ірландії, тож 17 березня у цій країні — державне свято. Втім, воно давно вже стало популярним і в багатьох інших державах та містах. Не стала винятком і Україна.

У Херсонському держуніверситеті святкування розпочали з перегляду фільму про День Святого Патріка, історію його виникнення та місце в сучасному світі. Потім провели вікторину про Ірландію.

Панувала творча й дружня атмосфера, кожен учасник відчув себе ближчим до цієї країни та її традицій. Найактивніших нагородили заохочувальними призами, наданими Представництвом Європейського Союзу в Україні. ☺

Євросоюз очима українських медіа

Як сприймають Європейський Союз українські медіа? Питання надзвичайно важливе, проте будь-які дослідження з цього приводу на думку не спадають. „Євробюлетень” спробував розібратися з цим самотужки.

Можливо, для кращого розуміння ситуації доцільно було б порівняти сприйняття ЄС українськими медіа зі сприйняттям його в ЗМІ сусідів України.

Росія. У тамтешній медіа Євросоюз часто сприймають як опонента або конкурента, причому інколи досить емоційно — наприклад, коли йдеться про Східне партнерство. Загальновідомо, що Росія вбачає у цій ініціативі якісь наміри Євросоюзу поширити свій вплив на так званий пострадянський простір. У будь-якому разі — у ставленні російських медіа до ЄС нерідко присутнє протиставлення: „ми” і „вони”.

Такого немає в українських засобах масової інформації. Звісно, часом, коли йдеться про ЄС, можна зустріти досить кумедне поєднання: «українці» та «європейці» — ніби українці можуть бути азіатами чи африканцями. Можливо, це натякає на певну розділову лінію між Україною та Європою, яка лежить на захід від неї; можливо, це прояв радянської спадщини... У будь-якому разі, це не опозиційність. Більше того, на відміну від Росії, в українських медіа існує певна ідеалізація Союзу. На жаль, дуже часто ЗМІ не вникають у деталі життя ЄС, тому населення отримує гарненьку й привабливу картинку Європи: високий рівень добробуту й відсутність серйозних проблем.

Тепер погляньмо на захід від українських кордонів, але повернімося років на десять тому. У часи, коли Польща, Угорщина, Словаччина та інші ще не були членами ЄС, а лише прямували до нього. Звісно, у медіа тих держав Євросоюз сприймався інституцією, до якої вони рано чи пізно приєднуються. Існував чіткий прагматичний та предметний інтерес. Медіа вели дискусії про те, що інтеграція до ЄС означатиме для суспільства, економіки тощо. Євросоюз був цікавий засобам масової інформації і як інституція — з її правилами функціонування, законодавством, структурою і т.д.

Усе це непритаманне українським медіа. Хоча де-юре приєднання до ЄС є найвищим пріоритетом України, прагматичного інтересу до нього з

боку медіа не спостерігається. Немає ЗМІ, спеціалізованих на тематиці ЄС або його відносин з Україною, немає спеціальних телепрограм, сторінок у друкованій пресі. Тобто, Євросоюз таки не сприймається українськими медіа як інституція, до якої Україна одного дня приєднається.

Згідно з проведенням торік опитуванням Єврокомісії, для 46% українців імідж ЄС позитивний або переважно позитивний, для 46% — нейтральний, і лише в очах 5% Євросоюз є чимось негативним. Найпривабливіші характеристики ЄС для респондентів — економічний добробут, демократія, права людини, мир і безпека. Найважливішим джерелом інформації про Євросоюз є телебачення, далі — Інтернет та щоденні газети.

Звичайно, це можна пояснити цілком зрозумілими обставинами. З одного боку, Європейський Союз нині не готовий надати Україні так звані перспективи членства. З боку іншого, офіційно задекларована рішучість інтегруватися до ЄС дуже часто не підкріплюється реальними справами — це загальновідомо. Євросоюз і сам нерідко вказує на певні речі, які аж

ніяк не сприяють наближенню України до нього.

Саме з останнім пов'язаний ще один аспект сприйняття Євросоюзу українськими медіа: останнім часом його часто сприймають як арбітра.

Йдеться про те, що в українських медіа існує великий попит на оцінку Євросоюзом подій та процесів, які відбуваються в Україні. Що стосується демократії, прав людини, економіки, боротьби з корупцією, свободи ЗМІ тощо. Заяви Євросоюзу або його уповноважених представників зазвичай мають широкий резонанс і навіть виглядають інколи як вердикт з того чи іншого питання, позиція, на яку орієнтується світ й українське суспільство. Очевидно, саме ця „суддівська” риса сприйняття Євросоюзу українськими медіа є нині найбільш очевидною. Такий час.

У будь-якому разі, загальну ситуацію навряд чи можна вважати задовільною. Можливо, медіа слід дивитися не лише на сьогоднішній день і навіть не на рік-два вперед, а ще далі — на 10–15 років. Проявляти більше інтересу до Євросоюзу як такого, його природи, механізмів та причин успіху. Тобто, підвищувати обізнаність людей з Євросоюзом та його цінностями, глибше розкривати його сутність — і бути не лише статистами, просто констатувати певні, нехай і позитивні щодо ЄС, речі. ○

Знайомтеся: сучасні архітектурні шедеври Європи

Оголошено шістьох фіналістів Премії ЄС та Фондації Людвіга Міса Ван дер Роє 2011 року (Prize for contemporary architecture/Mies van der Rohe Award 2011) із сучасної архітектури. Претендентів на головну нагороду відібрано з 343 робіт, створених протягом 2009-2010 рр. у 33 європейських країнах.

За традицією, володаря Премії буде названо 20 червня 2011 року під час урочистої церемонії в Барселоні. Окрім визнання та слави, переможець отримає чек на €60 000.

— Наші фіналісти мають дві спільні риси: вони — європейці й вони серед найвідоміших світових архітекторів, — зауважила Комісар ЄС

з питань освіти, культури, багатомовності та молоді Андрулла Вассіліу. — Цією нагородою ми відзначаємо їхні таланти й підкреслюємо економічну, соціальну та культурну значущість нашої творчої індустрії.

Тож, мандруючи Європою, матимете нагоду помилуватися витворами сучасної архітектури. ☼

ФІНАЛІСТИ 2011 РОКУ

1. Реабілітаційний центр „Грут Кліммендаль”

(Арнхем, архітектор — Коен Ван Вельсен)

2. Новий музей

(Берлін, архітектор — Девід Чіппельфілд)

3. Молодіжний театр „Бронкс”

(Брюссель, архітектори:

Мартін де Маєсенієр, Дірк Ван ден Бранде)

4. Музей „Акрополіс”

(Афіни, архітектор — Бернард Тшумі)

5. Музей мистецтва ХХІ століття

(Рим, архітектори: Заха Хадід,

Патрік Шумахер, Жанлука Расана)

6. Концертний хол датського радіо

(Копенгаген, архітектор — Жан Нувель)

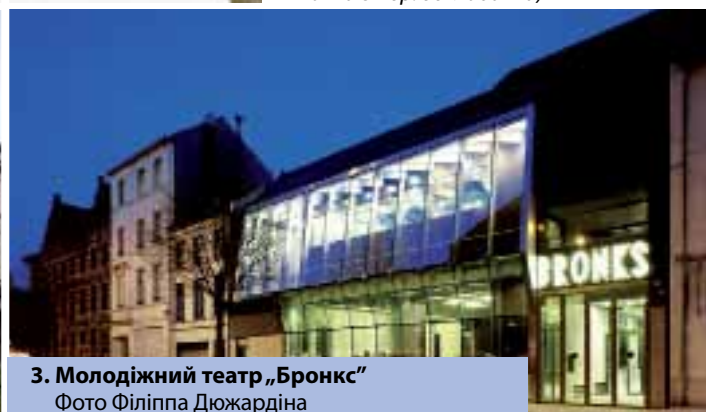
(Фото об'єктів 3-6 дивіться на 4-й стор. обкладинки)

1. Реабілітаційний центр „Грут Кліммендаль”
Фото Роберта Харта

2. Новий музей
Фото Уте Цшарнта

3. Молодіжний театр „Бронкс”
Фото Філіппа Дюжардіна

Премію Єврокомісії та Фондації Людвіга Міса Ван дер Роє присуджують щодва роки, починаючи з 1988-го. Її мета — відзначити кращі сучасні архітектурні твори в Європі та стимулювати пошук нових концепцій і технологій. Спеціальну відзнаку отримують і молоді архітектори, які розпочинають свою кар'єру. Нагороджують володарів Премії у Барселоні, оскільки там розташовано штаб-квартиру Фондації

Людвіга Міса ван дер Роє, видатного німецького архітектора-модерніста. Саме на міжнародній виставці в столиці Каталонії він представив 1929 року свою знакову роботу — павільйон Веймарської Республіки. По завершенні виставки павільйон було вивезено до Німеччини, де він безслідно зник. Але у 1983–1986 рр. за світлинами й оригінальними кресленнями автора зроблено його копію, яка нині є однією з пам'яток Барселони.

Павільйон Веймарської Республіки архітектор Людвіг Міс ван дер Роє Барселона, 1929 р.

Щоб дізнатися більше про нову європейську архітектуру та архітекторів, відвідайте сайт Prize for contemporary architecture: <http://www.miesarch.com/>

Два роки Східному партнерству: підбиваємо підсумки

Проект Євросоюзу допоміг прибрати Закарпаття від сміття

Детальніше: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/all_news/news/2011/2011_04_06_uk.htm

Підпишіться на Євробюлетень та новини Представництва ЄС в Україні:

 http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/newsletter_subscription/index_uk.htm

Завітайте на сторінку ЄС:

 <http://www.facebook.com/pages/Delegation-of-the-European-Union-to-Ukraine/126879227356714>

MIES ARCH
European Union Prize 2011

Претенденти
на Премію ЄС
в галузі сучасної архітектури
Prize for contemporary
architecture/Mies van der
Rohe Award 2011

4. Музей „Акрополіс”
Фото Крістіана Ріхтерса

1. Музей мистецтва ХХІ століття
Фото Івана Баана

6. Концерт-хол датського радіо
Фото Філіппа Рюоля

